

C.

Det norske Universitet.

Resultater af den for dets Anlæg og
Indretning nedsatte Commissions
Forhandlinger.

Den af Hs. Majestæt under 29 Nov. f. A. nedsatte Commission for det norske Universitets Anlæg og Indretning *) samledes første Gang d. 6 Januar d. A., og, efterat have eenstemmigen valgt til Secretær Justitsraad Professor Engelstoft, Secretær og Bureauchef i Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, fortsatte sine Forhandlinger i Henhold til det kongelige Commissorium, hvorved det var den paalagt at tage under

*) S. forrige Aarg. 2 B. S. 243 ff.

Overveielse og til Hs. Majestæt at giøre allerunderdanigst Forslag til de tienligst eragtede Hovedbestemmelser for det norske Universitets Anlæg og Indretning saavel med Hensyn paa Stedets Valg til et Universitet og dets dermed i Forbindelse staaende oeconomiske Indretninger, som og med Hensyn paa dets egentlige academiske eller indre Organisation.

Da Afgiørelsen angaaende hvilket Sted maatte ansees for det bequemteste til Sæde for det Universitet, som Hs. Majestæt havde besluttet at oprette i Sit Kongerige Norge, i nogle Henseender maatte faae Indflydelse paa visse af Commissionens videre allerunderdanigste Forslage, saa troede den, medens den fortsatte sine øvrige Forhandlinger, at burde først og foreløbigen udbede sig Hs. Majestæts allerhøieste Bestemmelse angaaende denne Punkt.

Ikun betingelsesviis var i den allernaadigste Resolution af 2 Sept. 1811 taget Hensyn til Bergstaden Kongsberg *). Det kongelige Commissorium paalagde ny Overveielse om samme Sag. Commissionen, efterat have, med yderligere Oplysninger forsynet, nøie prøvet alle Grunde og Omstændigheder, fordristede sig ikke til, al-

*) S. disse Ann. 1811 1 B. S. 81.

lerunderdanigst at foreslaae bemeldte Bye til Universitetets Sæde. Derimod fandt den sig ved fortsatte Undersøgelser, Prøvelser og Sammenligninger, og efter at have overveiet alle Grunde og Modgrunde, foranlediget til, som Resultat af modent Overlæg, at ansee Byen Christiania som det Sted, hvor det var meest hensigtsmæssigt at anlægge det nye Universitet, og da eensstemmigen at foreslaae, "at Christiania maatte bestemmes til Sæde for det tilkommende Universitet i Norge,, hvilket Forslag saaledes under 10 Febr. blev indstillet til allerhøieste Bedømmelse, og under 12 s. M. af hans Majestæt allernaadigst approberet *).

*) Christiania har et sundt Clima, og derhos saamildt, at det baade forøger Opholdets Behagelighed, og begunstiger de Universitetsindretninger, som under en haardere Himmelegn mindre vilde trives, f. Ex. oeconomisk- botanisk Anlæg. Den har en skøn, vel dyrket Omegn; et stort Opland; en beleilig Situation i Henseende til Søecommunication med Ind- og Udlandet. Den er en af de største og folkerigeste Stæder i Norge, og tilbyder de Fordele, som Leilighed til mangehaande Forbindelser, gjensidig Berørelse og Vexelvirkning forffaffe med Hensyn til Culturens Fæemme og Ungdommens Dannelse. Den er den Bye i Norge, hvor det største Antal af kongelige Embedsmænd og andre dannede Mænd opholde sig. Den

Angaaende alle de øvrige, Universitetets Anlæg og saavel oeconomiske som literariske Indretning vedkommende, Gienstande, altsaa: om Universitetets dobbelte Bestemmelse (for Studerende og for Ustuderte, som ønske ved almeennyttige Kundskabers Erhvervelse at vinde practisk Duelighed for det borgerlige Liv); om Hovedvidenskabssfagene, Lærepersonalet og dets Inddeling; om videnskabelige Apparater og Samlinger; om Pladser og Bygninger, saavel egentlige Universitetsbygninger som Boliger for Professorerne; om de aarlige Udgifter; om Indtægterne og deres Kilder; om Professorernes Stilling og Forhold til hverandre; om den academiske Borgerret; om Forelæsninger; om Universitetets Studierne og Examina; om Foranstaltninger til at opmuntre Flid og haandhæve Orden og Sædelighed, og da om Beneficier, Øvelser, den academiske Disci-

§ 2

er Rigets Hovedstad, den høieste Øvrigheds Sæde og i flere Henseender at ansee som Landets Middelpunkt. Den har offentlige Indretninger, som kunne være Universitetet til betydelig Fordeel, især Hospitalerne og andre Medicinal-Anstalter. Som en større og mere folkerig Bye tilbyder den uformuende Studerende mere Leilighed til at erhverve ved Privatunderviisning. Øvrheden er der ikke større end andensteds i Norge.

plin &c.; om Ordenen, efter hvilken Planen for Universitetet iværksattes; om Friheder og Rettigheder for Universitetet m. v.; fortsattes Commissionens Forhandlinger uafbrudt, hvorved ogsaa over visse Punkter anstilledes, efter den i det Kongelige Commissorio givne Anledning og Bemyndigelse, fælles Overlæg med det Kongelige danske Cancellie og det Kongelige Rentekammer. Efter $2\frac{1}{2}$ Maanedes Forløb vare bemeldte Forhandlinger tilendebragte, saa at Commissionen under 15 Martii kunde for Hs. Majestæt allerunderdanigst nedlægge den Betænkning og de Forslage, som den efter Allerhøistfamnes Befaling havde havt at udarbejde.

Under 24 Martii paafulgte den Kongelige Resolution, hvorved Hs. Majestæt, ved allernaadigst at tilkiendegive, at Allerhøistfamne i Et og Alt skænkede Sit allerhøieste Bifald til den af Commissionen allerunderdanigst fremlagte Plan, tillige paalagde Directionen for Universiteterne og de lærde Skoler at fremskynde Udførelsen deraf med mueligste Anstrængelse. Hvad Hs. Majestæt allernaadigst havde behaget at resolve angaaende de første Hovedbestemmelser, blev derefter paa en høitidelig Maade offentliggjort ved et under 10 April næstefter udstædt, saaledes affattet:

Kongeligt aabent Brev

angaaende et Universitets Anlæg
og Indretning i Kongeriget
Norge.

Vi Frederik den Siette *ic.* Ved
Vor Befaling af 2den Sept. *f. A.*, som i sin
Tid er bragt til offentlig Kundskab, have Vi
bestemt, at i Vort Kongerige Norge skulde op-
rettes et fuldstændigt Universitet, saaledes, at
ved samme ikke blot skulde foredrages academi-
ske Videnskaber for de egentlig Studerende,
som have til Hensigt at danne sig til Lærde og
videnskabelige Embedsmænd, men ogsaa gives
hensigtsvarende Underviisning i almecynyttige
Kundskaber for dem, hvis nærmeste Formaal
er, at vinde practisk Duelighed for det borger-
lige Liv. Ved samme Befaling have Vi
skænket visse Samlinger af Bøger og Natura-
lier til dette Universitet, og foreløbigen dertil
anviist Indtægter og Indtægtskilder, foruden
de frivillige Bidrag, som ere indkomne eller
maatte indkomme.

For at see denne Vor Befaling sat i Udførelse, og for at forklorte de Omhandlinger, som dertil maatte forberede, have Vi dernæst overdraget til en af Os nedsat Commission, at overlægge, og til Os at indgive allerunderdanigst Forslag om de tienligst eragtede Hovedbestemmelser for bemeldte Universitets Anlæg og Indretning, med Hensyn saavel paa Stedets Valg til Universitet, og dets dermed i Forbindelse staaende oeconomiske Indretninger, som og paa dets egentlige academiske eller indre Organisation.

Efterat have modtaget Betænkninger og Forslage fra denne Commission, og efterat have nøie overveiet en saa vigtig Sag fra alle Sider, have Vi angaaende de første Hovedbestemmelser, som ansees nødvendige, besluttet, og befale derom Følgende:

- 1) Universitetet i Norge skal oprettes i Christiania, naar de dertil fornødne og bequemme Bygningspladser der ere erholdte.
- 2) Det foreløbigen bestemte Antal af faste Universitetslærere skal udvides til 25 Professorer, foruden 2 Rectorer.

- 3) Universitetslærerne fordeles til 8 Hovedvidenskabsskaber, nemlig det theologiske, det juridiske, det medicinske, det philosophiske, det mathematiske, det naturvidenskabelige, det philologisk-historiske og det statsoeconomiske.
- 4) Universitetslærernes Lønninger, ligesom og det, der udfordres til de øvrige væsentlige og staaende Udgifter ved Universitetet, skal, saasnart Tider og Omstændigheder det tillade, ansættes i Korn eller Kornværdie efter Capitelstart; men saalænge indtil dette kan skee, blive Embedslønningerne foreløbigen ansatte i dansk Courant med de Tillæg i Species, som for andre Bore i dansk Courant lønnede Embedsmænd ere bestemte.
- 5) Til at indrette og opretholde Universitetet have Vi i de Hielpeskilder, som i Vor Befaling af 2 Sept. f. A. ere nævnte, fundet, og derfra tillagt Universitetet saadanne Indtægter, som Vi til Diemedet have anseet tilstrækkelige, uden at derved det Fornødne og Hensigtsvarende skal savnes for andre offentlige Indretninger, som ved disse

Hjælpeskilder underholdes; og forsaavidt bemeldte Hjælpeskilder ikke i Begyndelsen kunne strax afgive alt det for Universitetet fornødne til dets aarlige Udgifter, have Vi bestemt, at det dertil Manglende kan foreskendes af Vor Casse, saavidt behøves.

6) Planer til Bygninger for Universitetet ville Vi ved duedige og betroede Mænd, som dertil udsees, lade affatte, og til at drage Omsorg for Bygningsarbeidets Udførelse have Vi under Dags Dato udnævnt en Bygningscommission i Christiania, som strax træder i Virksomhed efter de Befalinger, Vi derom have tillagt den.

7) Medens Bygningsarbeidet, og de dermed forbundne oeconomiske Indretninger, under bemeldte Commissions Opsyn og locale Bestyrelse gaae frem, og medens de videnskabelige Samlinger af Bøger, Naturalier o. d. l. foranstaltes tilsendte, modtagne og opbevarede, ville Vi efterhaanden udnævne de Mænd, som Vi udsee til Læreropposterne ved Universitetet, saaledes, at de til en bestemt Tid sættes i Virksomhed.

8) For den videnskabelige Organisation have
Vi antaget treende Perioder.

I den første Periode ansættes 6 à 7
Universitetslærere. De udnævnes
saa betimeligen, at de kunne tiltræde
deres Embeder i det seeneſte inden
Mai Maaned 1813, paa det at Exa-
men Artium for de unge Studerend-
de, ſom i det Aar dimitteres fra de
lærde Skoler, kan holdes i Slutnin-
gen af Junii Maaned, og diſſe Stu-
derende i det første academiske Aar,
ſom begynder med August Maaned
1813, høre Forelæſninger over de
forberedende Videnskaber.

I den anden Periode, ſom begyn-
der med det andet academiske Aar i
1814, ſkulle tilkomme i det mindſte
endnu 4 Profefſorer, alle ſaa beti-
meligen udnævnte, at de kunne være
ankomne til Chriſtiania i det ſeneſte
i Mai Maaned bemeldte Aar, paa
det at de Studerende, ſom have un-
derkaſtet ſig Examen Philoſophicum,
kunne efter Slutningen af det første

academiske Har nu gaae over til at begynde deres Hovedstudier.

Den tredie Periode indtræder med 1ste August 1815, naar de øvrige Universitetslærere ere udnævnte og ankomne til Universitetet, og fra den Tid af maae det saaledes fuldstændige Universitet føre Navn af *Universitas Regia Fredericiana*.

Skulde imod Forventning, formedelst uovervindelige Hindringer, nogen af de foranførte Perioder, især den tredie, ikke kunne indtræde til fornævnte Tid, da skal den dog paaskyndes saa meget, som efter Omstændighederne er mueligt.

- 9) Angaaende Universitetslærernes Stilling og Forhold til hinanden, den akademiske Borgerrets Erhvervelse, Forelæsninger, Studier, Examina, Understøttelse for trængende Studerende og den akademiske Disciplin m. v. ville Vi i sin Tid, naar Universitetet sættes i Virksomhed, lade det Fornødne bekiendtgjøre efter de Grundsætninger, som Vi desangaaende allerede

have bifaldt og og antaget; imidlertid bestemme Vi herved, at ogsaa Embedsexamina skulde holdes i Christiania som i Kiøbenhavn efter den Orden, som for samme nærmere vil blive foreskrevet, saa at det skal staae enhver Studerende frit for, at underkaste sig saadan Examen, i hvilket af Bore Riger han finder det sig beleiligt.

- 10) Universitetet i Norge skal i alle Maader have samme Friheder og Rettigheder som det i Kiøbenhavn.

Ved saaledes at beslutte om Hovedbestemmelserne, have Vi tillige befaleet Vor Direction for Universitetet og de lærde Skoler, under hvilken ogsaa Universitetet i Norge er hensat, at see Planen for samme saavel i det Hele som i dens enkelte Dele nøiagtigen iværksat, ligesom Vi og allernaadigst og paa det kraftigste have paalagt bemeldte Direction, at fremstynde Iværksættelsen og Udførelsen med mueligste Anstrængelse, paa det Vi desto før maae kunne nyde den Tilfredsstillelse, at see Frugterne af et Værk, som Vi med landsfaderlig Deeltagelse og Kongelig Omhu have grund-

lagt, og snike fuldført, til Gavn for Bore
troe og fiere Undersaatter i Almindelighed,
og dem i Bort Rige Norge i Særdeleshed.

Skrevet i Vor Kongelige Residensstad
Kjøbenhavn den 10de April 1812.

F r e d e r i k R.

Malling. Møldenhawer. Rothe. Treschow.
